

MEDLEMSRAPPORTERING FOR Norsk Folkehjelp For 2020

”En av Etisk handel Norges styrker er flerpartssamarbeidet.”

Til lesere av rapporten

En av Etisk handel Norges styrker er flerpartssamarbeidet. Her spiller medlemsorganisasjonene en viktig rolle ved å bidra med spisskompetanse og ressurser, ved å være pådrivere i rettighetsarbeid og politisk påvirkning, og ved å bidra til å styrke oppslutningen om etisk handel. I tillegg er organisasjonene forpliktet til å stille etiske krav i egne innkjøp.

Organisasjonene i Etisk handel Norge er ulike og har dermed også ulikt fokus. For eksempel er arbeidstakerorganisasjoners viktigste mål å styrke fagforeninger og arbeidstakers rettigheter, og i Etisk handel Norge kan de dele sin kompetanse om dette viktige temaet med andre medlemmer. Frivillige organisasjoner har verdifull kunnskap om lokale forhold i produsentland, de har lokale samarbeidspartnere, og de kan gjennomføre kampanjer for å skape bred oppmerksomhet. Arbeidsgiver- og interesseorganisasjoner kan ta tak i problemstillinger medlemmene har felles og slik initiere prosjekter på vegne av mange Etisk handel Norge-bedrifter.

Denne rapporteringsmalen er laget slik at den skal kunne brukes av alle organisasjoner som er medlemmer i Etisk handel Norge. Den enkelte organisasjons rolle og fokus vil bestemme hvor detaljert de enkelte spørsmål kan besvares.

Heidi Furustøl
Daglig leder Etisk handel Norge

Forord fra: **Henriette Killi Westhrin, generalsekretær**

For Norsk Folkehjelp er Etisk handel Norge en viktig alliert i kampen for en rettferdig fordeling og ivaretagelse av rettigheter for arbeidstakere. Norsk Folkehjelp har vært medlem av Etisk handel Norge siden 2002, og samarbeidet har gitt oss redskaper og motivasjon til å metodisk utvikle og følge etiske standarder for innkjøp, investeringer og innsamling i egen drift. Vi ser også at Etisk handel Norge gjør et viktig arbeid for å motivere og bistå bedrifter og organisasjoner til å kunne forstå og følge krav til etisk handel i et stadig skiftende politisk landskap.

Som arbeiderbevegelsens humanitære solidaritetsorganisasjon er arbeiderrettigheter spesielt viktige for oss, men for at folk skal kunne leve trygge og frie liv må vi alle ta ansvar for å stanse klima- og miljødeleggelse. I 2020 vedtok Norsk Folkehjelp en Miljøpolicy, og med utgangspunkt i denne skal vi systematisk jobbe med å redusere belastningen på klima- og miljø fra våre aktiviteter så mye som mulig. Norsk Folkehjelp skal opprettholde sine juridiske forpliktelser for ansvarlig miljøforvaltning i de kontekster vi jobber i, og skal støtte nasjonale og internasjonale bærekraftsmål som omhandler miljø og klima. Hvor og når det er mulig, skal Norsk Folkehjelp gå utover disse forpliktelsene. Dette er viktig for å beskytte liv og helse og for å sikre rettferdig fordeling av makt og ressurser.

I arbeidet med klima og miljøspørsmål står vi også sammen med våre partnere, som ofte er sterke lokale miljøforsvarere som lever med stor risiko på grunn av sitt engasjement og arbeid med slike spørsmål. Vi kommer til å fortsette arbeidet med å styrke våre miljøforpliktelser, og med bidrag til å styrke oppslutningen om etisk handel i samarbeid med Etisk handel Norge.

Om organisasjonen

Organisasjonsnavn:

Norsk Folkehjelp

Type organisasjon:

Humanitær solidaritetsorganisasjon

Beskrivelse av organisasjonen:

Norsk Folkehjelp er fagbevegelsens humanitære solidaritetsorganisasjon. Vi jobber med internasjonalt utviklingsarbeid, humanitær minerydding, kriseforebyggende trening og humanitær respons inkl. begrenset nødhjelp til lokasjoner vi befinner oss. I Norge er fokusområder sanitet og redningstjeneste, solidaritets- og påvirkningsarbeid bl.a. med fokus på integrerings- og asylspørsmål. Norsk Folkehjelp har til enhver tid rundt 100 lag med ca. 13.000 medlemmer i Norge i tillegg til kollektive medlemmer under LO, og vi arbeider med ulike prosjekter i et 30-talls land over hele verden under parolen "Solidaritet i praksis".

Organisasjonens størrelse:

Antall ansatte:

2 250

Omsetning (NOK):

1 073 000

Land som omfattes av prioriterte programmer/prosjekter:

Latin-Amerika:

Colombia, Ecuador, Peru, Bolivia, El Salvador, Honduras, Guatemala og Cuba

Afrika:

Sør-Afrika, Mozambik, Angola, Zimbabwe, Rwanda, Sør-Sudan og Somalia

Midt-Østen og Sentral-Asia:

Palestina, Libanon, Irak, Syria, Afghanistan og Tajikistan

Sørøst-Asia og Oceania:

Myanmar, Thailand, Kambodsja, Laos, Vietnam, Palau og Solomon Islands

Europa:

Bosnia-Herzegovina, Kosovo og Norge

Se <https://folkehjelp.no/her-jobber-vi> for mer detaljer om land og prosjekter

Kontaktinformasjon for rapporten:

Kontaktperson: *Ivar Aamodt*

Tittel: *Logistikk controller*

Epost: *ivara@npaid.org*

Telefon: +47 9505 7740

Innmeldingsår i Etisk handel Norge:

2002

Forankring i organisasjonen

Beskriv hvordan etisk handel er forankret i organisasjonen:

Navn og stilling på øverste leder med etisk handel som en del av sitt hovedansvar:

Henriette Killi Westhrin, generalsekretær

Strategier og langtidsplaner som omhandler etisk handel:

- Norsk Folkehjelps etiske standarder for innkjøp, investering og innsamling av midler
- Strategi 2019-2023

Se ellers <https://folkehjelp.no/om-norsk-folkehjelp/sentralstyret-og-styringsdokumenter> for mer informasjon

Annet

NF har i løpet av 2020 utarbeidet en mer detaljert innkjøpsmanual som inkluderer etiske vurderinger, miljøaspekter og leverandørvurderinger som er viktige for å etterleve våre forventninger til gode innkjøp. Styret i NF har også vedtatt en retningslinje for miljø og kvalifisert seg under sertifiseringsordningen Miljøfyrtårn for norks virksomhet. Vi har pågående en gruppe som ser videre på risikohåndtering og rådgivning i ulike deler av organisasjonen for både etiske vurderinger og miljørettet arbeide.

Beskriv hva organisasjonen gjør for å kommunisere internt fokuset og innsatsen som følger av medlemskapet i Etisk handel Norge:

NF etiske standarder er tema i opplæring av ansatte som arbeider med anskaffelser og del av både personlig opplæring eller mer generelle seminarer med tematikk leverandørkjede, etikk, miljø og korrupsjon. Dette gjøres ved at vi presenterer rammeverket og diskuterer hensikt med standarden med praktiske eksempler for hvordan det er mulig å følge opp. For å hjelpe lokale landprogram har NF identifisert noen typiske produkt- og tjenesteområder hvor vi ønsker at ansatte skal følge med basert på vurderinger rundt risiko for brudd. I tillegg har vi kommunisert til landprogram om programmenes eget ansvar i vurdering av risiko i lokale leverandørkjeder.

NF gir støtte til partnere vi samarbeider med om rettighetsbaserte prosjekter, hvor våre ansatte bidrar med innspill rundt temaer som utenlandske investeringer, landrettigheter, rett til organisering, miljø, korrupsjon og mer.

Andre deler av den globale organisasjonen introduseres til etiske standarder og får veiledning til å vurdere risiko ved sporadiske innkjøp.

Prioriterte aktiviteter/mål i rapporteringsåret

Aktiviteter:	Status/framdrift
Ferdigstille risikoverktøy og implementere på globalt nivå	Ikke ferdig, men jobbes med i nedsatt arbeidsgruppe

Aktiviteter:	Status/framdrift
Lansering og oppfølging av bankkampanje for ansvarlige investeringer med fokus på okkuperte områder i Palestina	Ferdig og lansert i 2020 - følges opp som prosjekt
Dialogmøter med norske importører av forbruksvarer fra land med utfordrende arbeidsvilkår og menneskerettighetsutfordringer	Gjennomført bl.a. sammen med Fagforbundet og Etisk handel Norge
Dialog med norske investorer og selskaper om konfliktskapende investeringer i utlandet	Gjennomført bl.a. sammen med Fagforbundet og Etisk handel Norge

Prioriterte aktiviteter/mål for kommende rapporteringsår

Aktiviteter:
Lage opplæringsmateriell på miljørettet arbeid utfra ny retningslinje vedtatt i 2020
Revidere og ferdigstille rutiner for oppfølging av avvik i praktisk innkjøpsarbeid mot etiske standarder
Ferdigstille risikoverktøy og implementere dette mot ledernivået i avdelinger og landprogram

“Solidaritet i praksis - vi gjør det sammen!”

Photo: Flickr, ILO Better Work Programme

1. Styrking av rettigheter og oppslutning om etisk handel

Photo: Shutterstock

Styrking av arbeidstakeres rettigheter, menneskerettigheter, miljø og antikorrupsjon

Har organisasjonen i rapporteringsåret jobbet for å styrke arbeidstakeres rettigheter, menneskerettigheter, miljøhensyn eller antikorrupsjon utenfor Norge?

Ja

Hvis ja, beskriv kortfattet de viktigste prosjekter/programmer/tiltak:

Prosjekt/program/tiltak	Beskrivelse	Etiske krav som omfattes
Protection of the Environment in Relation to Armed Conflicts	I dette prosjektet forbedrer Norsk Folkehjelps sin miljøledelse. Vi bygger opp et internt miljøledelsessystem, blir sertifisert som Miljøfyrtårn og gjennomfører tiltak for å redusere vårt miljøfotavtrykk. Vi har revidert handlingsreglene til å ta mer hensyn til miljøet. Våre største leverandørene vil bli presset til å være miljøsertifisert.	☒ Miljø
Støtte til arbeidere ved Furukawas plantaser i Ecuador	I 2019 ble det avslørt slaveliknende forhold ved Furukawas plantaser på kysten i Ecuador. Basert på anrop fra en gruppe arbeidere laget statens ombud en rapport. Arbeiderene hadde ingen organisasjonserfaring. NF har i samarbeid med en av våre partnere, bondeorganisasjonen CNC Eloy Alfaro, gitt støtte til organisering og til å føre saken for retten. Vi krevde i 2019 at Norge måtte bytte ut sin konsul i Ecuador, som satt som administrerende direktør i selskapet. I januar 2021 vant arbeiderene en delvis seier da en lokal rettsinstans ga dem medhold i krav om erstatning.	☒ Tvangsarbeid ☒ Fagorg. og kollektive forhandling. ☒ Helse, miljø og sikkerhet ☒ Lønn

Prosjekt/program/tiltak	Beskrivelse	Etiske krav som omfattes
Støtte til vinarbeidere i Sør-Afrika	Organisasjonen til vinarbeidere i Sør-Afrika, CSAAWU, har gjennom flere år krevd endringer i arbeidsvilkår på farmene fordi de er svært dårlige. NF har i samarbeid med partner TCOE støttet deres organisering. Vinmonopolet importerer vin fra noen av farmene. CSAAWU og NF har kontakt ed Vinmonopolet for at de skal stille krav til arbeidsforholdene. Vinmonopolet har lagt inn sterkere klausuler i sine kontrakter. Forholdene på farmene fortsetter å være svært kritikkverdige.	☒ Fagorg. og kollektive forhandling. ☒ Diskriminering ☒ Brutal behandling ☒ Helse, miljø og sikkerhet ☒ Lønn ☒ Arbeidstid ☒ Marginaliserte befolkningsgrupp. ☒ Miljø
EITI standarder i Myanmar	NPA partner Myanmar Alliance for transparency and Accountability (MATA) har over lang tid jobbet for åpenhet rundt kontrakter og eiere i olje- og gruveselskaper. De har drevet systematisk påvirkningsarbeid og utarbeidet forslag for at EITI retningslinjer skal følges. Tidlig i 2020 lanserte regjeringen i Myanmar et eierregister som ga tilgang til informasjon om eiere i utvinningsindustri som tidligere var holdt hemmelig.	☒ Marginaliserte befolkningsgrupp. ☒ Korrupsjon
Lokalsamfunn krever kompensasjon i Mosambik	Det statlige selskapet Pemba Harbour (PCB) bygger ut Pemba Logistic Base (PLB) i Cabo Delgado i Mosambik. PLB skal være en hub for ilandføring av naturgass. I forbindelse med utbyggingen har folk som bor i utkanten av Pemba blitt forflyttet. Prosessen rundt kompensasjon manglet åpenhet og en stor del av de som hadde blitt forflyttet var ikke registrert. Norsk Folkehjelps partner, bondeorganisasjonen UPCD, har støttet de berørte i å organisere seg, gi opplæring i lovverk og rettigheter og i å forhandle med myndighetene. Dette har ført til mer åpenhet rundt prosessen, som fortsatt ikke er avsluttet. En forventer en avgjørelse i 2021.	☒ Fagorg. og kollektive forhandling. ☒ Brutal behandling ☒ Marginaliserte befolkningsgrupp. ☒ Korrupsjon

<p>Kidnapping av representanter for Garifuna-folket i Honduras</p>	<p>I 2015 anerkjente Den interamerikanske menneskerettighetsdomstolen - Corte Interamericana de Derechos Humanos - garifunafolkets kollektive rett til Triunfo de la Cruz-området i Honduras. Myndighetene har ennå ikke fulgt opp dommen om å restituere rettigheten og å iverksette beskyttelsestiltak for det truede lokalsamfunnet. Norsk Folkehjelp samarbeider og støtter OFRANEH (Organización Fraternal Negra de Honduras). I juli 2020 ble 5 medlemmer av OFRANEH kidnappet. Myndighetene har ennå ikke kommet med hjelp, svar eller informasjon i saken. Norsk Folkehjelp støtter arbeidet med å sikre retten til jord og oppklare saken.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Fagorg. og kollektive forhandling. ☒ Brutal behandling ☒ Marginaliserte befolkningsgrupp. ☒ Korrupsjon
<p>Dialog med norske finansaktører om investeringer i porteføljeselskaper med virksomhet på okkupert palestinsk område</p>	<p>I 2020 har Norsk Folkehjelp, sammen med Fagforbundet, drevet en nettbasert kampanje som belyser norske bankers fondstilbud og fondsinvesteringer i selskaper som medvirker til brudd på folkeretten på okkupert palestinsk område. Vi har hatt dialog med 20 banker som en del av kampanjen, noe som har ført til utelukkelse av enkelte selskaper. Vi har også hatt dialog med og/eller levert skriftlige innspill til ulike aktører om investeringene til Statens pensjonsfond utland i selskaper med virksomhet på okkupert område.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Diskriminering ☒ Brutal behandling ☒ Marginaliserte befolkningsgrupp.

Styrke oppslutningen om etisk handel

Har organisasjonen i rapporteringsåret gjort tiltak for å styrke oppslutningen om etisk handel:

Ja

Hvis ja, beskriv kortfattet de viktigste tiltakene:

Tiltak	Beskrivelse
Dialog rundt miljøfokus og tiltak	Internt og med avdelinger og landprogram hatt dialog rundt bl.a. innkjøpsmanual og hvordan jobbe i praksis
Tilbud om veiledning til lokallag	Styrevedtatt veiledning til lokale lag og opprettet en rådgivningskanal for frivillige rundt etikk og miljøspørsmål
Arbeidsgruppe nedsatt	Ledergruppen besluttet å nedsette arbeidsgruppe som skal jobbe videre med etiske og miljømessige forhold, rammeverk og implementering av dette
Få flere norske kommuner til å ta hensyn til folkeretten og menneskerettigheter i sin innkjøps- og investeringspraksis.	Norsk Folkehjelp, sammen med Fagforbundet, har bistått aktører som har ønsket bistand med å få plass kommunale vedtak på innkjøps- og investeringspraksis. Som følge av dette, ble det vedtatt i 2020 i Trøndelag og Innlandet fylkeskommuner at kommunene ikke skulle kjøpe varer eller tjenester som er produsert i strid med folkeretten.
Gi norske næringslivsaktører mer kunnskap om næringslivets ansvar i konfliktområder	Norsk Folkehjelp, sammen med Fagforbundet, har i samarbeid med Etisk Handel Norge arrangert et seminar om næringslivets ansvar i konfliktområder, med Israel/Palestina som case. Seminaret belyste både ansvaret som ligger i de internasjonale retningslinjene for ansvarlig næringsliv samt helt konkrete metoder for å oppfylle dette ansvaret. Vi har også hatt egen dialog med flere næringslivsaktører om det samme temaet gjennom året.

Deling av kompetanse og erfaringer

Har organisasjonen i rapporteringsåret delt kunnskap om eller erfaringer med etisk handel med bedrifter eller andre organisasjoner?

Ja

Hvis ja, gi en nærmere beskrivelse

Delt vår kompetanse på miljørettet arbeid med bl.a. Flyktningshjelpen og andre fora hvor vi er representert

2. Oppfølging av leverandører og samarbeidspartnere

Forankring av etiske krav hos leverandører og samarbeidspartnere

Oppgi en nettadresse til organisasjonens retningslinjer for etisk handel, eller legg dem ved:

<https://folkehjelp.no/om-norsk-folkehjelp/etikk/etiske-standarder>

Beskriv hvordan kravene i retningslinjene blir formidlet til organisasjonens leverandører og samarbeidspartnere:

Vi inkluderer våre etiske standarder i større anbud med skriftlig aksept hvor det er rimelig å forvente at leverandører har forståelse og oversikt over eget arbeid og underleverandører. Fokus på forhold som korrupsjon og miljø med definerte retningslinjer og varslingskanaler rundt samarbeidsforholdet med både partnere, leverandører og egne ansatte.

Markedsavdeling sjekker bakgrunn og motivasjon før aksept av donasjoner eller sponsorkontrakter dersom det er sannsynlighet for brudd på våre standarder eller andre uetiske forhold hos donor.

Screening av nye leverandører og samarbeidspartnere

Beskriv hvordan organisasjonen innlemmer hensynet til etisk handel når nye leverandører og samarbeidspartnere velges:

Alle større leverandører har krav til å fylle i NF leverandørskjema, hvor referanse til våre etiske retningslinjer, og vår tilgang til å foreta uanmeldt revisjon eller la eksterne interessenter foreta dette på våre vegne, er beskrevet.

Markedsavdelingen har innført kontroll med alle donasjoner eller samarbeidsavtaler over kr. 10.000, og fondsmegler er gjort kjent med krav til forvaltning av NFs frie midler.

Mer formalisert kartlegging av nye donorer og partnere til våre prosjekter for å vurdere risiko og forbedringspotensialer med NF partnerskap.

Oversikt over eksisterende leverandørkjede

Beskriv hva organisasjonen har gjort for å kartlegge risiko for brudd på retningslinjene for etisk handel til de viktigste varer og tjenester som kjøpes inn?

Mye av våre løpende innkjøp gjøres lokalt og er små i omfang. Med veldig ulike leverandører for dette legges det vekt på å sikre mot risiko i følgende prioriterte leveranseområder:

- Tekstil-, beskyttelses- og arbeidsuniform artikler,
- Profileringsartikler,
- Vakt-, rengjørings- og vedlikeholdstjenester,
- Trykk- og distribusjonstjenester,
- Lokale konstruksjons- og byggetjenester,
- Hotell- og konferanseleveranser
- Lokalt vurderte risikoleverandører i enheter utfra etiske standarder.

Innen disse områder skal det normalt sjekkes for arbeidsforhold, tarifflønn/avtaler og andre forhold i leveransekjeden via leverandørskjema og opplysning om hvilke etiske standarder de følger i forespørsler mv.

I tillegg gjør vårt prosjektarbeide at vi har fokus på norske investeringer og handelsrelasjoner i utlandet med tanke på bl.a. land- og ressursrettigheter.

Hvis kartlagt, beskriv de viktigste utfordringene som er identifisert. Beskriv spesielt:

Hvilke produsentland som anses å være knyttet til høyest risiko:

Kina, Cambodia, Laos, Myanmar, Vietnam, Thailand, Tyrkia, Zimbabwe, Kenya, Sør-Afrika og India. Til en viss grad nå fokus på latin-amerikanske leverandører rundt Colombia/Ecuador.

Hvilke etiske krav som er mest utsatt for brudd:

HMS, lønn/arbeidstid, barnarbeid, organisering- og forhandlingsrett, korrupsjon og inhumane arbeidsforhold.

Tiltak for å redusere risiko og oppnå forbedringer

Beskriv hvilke tiltak organisasjonen har gjennomført for å redusere risikoen for brudd på retningslinjene for etisk handel og bidra til forbedringer:

- Intern kompetansebygging av ansatte involvert i innkjøp og prosjektilplementering
- Innlemmelse av etiske standarder i større anbud, kontrakter og avtaler
- Bevisstgjøring av ansatte, lokallag og leverandører involvert i investerings- og markedsarbeidet
- Videreutviklet retningslinjer og innlemmet miljøaspekter som vesentlig del av kravene

Kontakt:

Norsk Folkehjelp

Ivar Aamodt

ivara@npaid.org

+47 9505 7740